

Warszawa, 10 lipca 2017 r.

LEX-I.4131.157.2017.AJS

**Rada Gminy
Dębe Wielkie
ul. Strażacka 3
05-311 Dębe Wielkie**

Rozstrzygnięcie nadzorcze

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, z późn. zm.) w związku z art. 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744)

stwierdzam nieważność

uchwały Rady Gminy Dębe Wielkie z dnia 18 maja 2017 r. Nr SR.XXIX.0007.274.2017 w sprawie zmiany nazwy ul. XXX – lecia PRL na ul. XXX – lecia, w miejscowości Dębe Wielkie, gmina Dębe Wielkie.

Uzasadnienie

Rada Gminy Dębe Wielkie w dniu 18 maja 2017 r. podjęła uchwałę Nr SR.XXIX.0007.274.2017 w sprawie zmiany nazwy ul. XXX – lecia PRL na ul. XXX – lecia, w miejscowości Dębe Wielkie, gmina Dębe Wielkie.

Podstawę prawną do wydania uchwały stanowił art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 6 ust. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, zwanej dalej „ustawą dekomunizacyjną”.

Wskazać należy, że art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy o samorządzie gminnym stanowi upoważnienie dla rady gminy do podejmowania uchwał w sprawach herbu gminy, nazw ulic i placów będących drogami publicznymi lub nazw dróg wewnętrznych w rozumieniu ustawy dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, a także wznoszenia pomników.

Z kolei art. 6 ust. 1 ustawy dekomunizacyjnej przewiduje, iż obowiązujące w dniu wejścia w życie tej ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Uchwała Rady Gminy Dębe Wielkie Nr SR.XXIX.0007.274.2017 z dnia 18 maja 2017 r. została doręczona organowi nadzoru w dniu 26 maja 2017 r. W dniu 30 maja 2017 r. zostało wszczęte postępowanie nadzorcze, przy czym zawiadomiono gminę, że wojewoda zwrócił się, w trybie art. 2 ust. 1 ustawy dekomunizacyjnej, do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii potwierdzającej zgodność z prawem przedmiotowej uchwały. Na mocy art. 2 ust. 3 tej ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu na stwierdzenie nieważności aktu. Opinia IPN wpłynęła do organu nadzoru w dniu 19 czerwca 2017 r. (pismo z dnia 12 czerwca 2017 r. znak BUW-940-46(2)/17).

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa XXX-lecia PRL wypełnia normę art. 1 ustawy dekomunizacyjnej. Nazwa Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL) była oficjalną nazwą niesuwerennego, zależnego od Związku Sowieckiego państwa komunistycznego, formalnie przyjętą 22 lipca 1952 r. Nazwę PRL oficjalnie wprowadzono do „Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej”, ogłoszonej 22 lipca 1952 r. po uwzględnieniu wszystkich poprawek naniesionych przez Jozefa Stalina. Funkcjonowała oficjalnie do 31 grudnia 1989 r. Zarówno w okresie komunizmu, jak i po odzyskaniu niepodległości przyjęło się nazwą PRL określać także okres wcześniejszy, tj. lata 1944—1952. Nazwa PRL jest ściśle związana z funkcjonującym pod sowiecką ochroną na ziemiach polskich totalitarnym, komunistycznym systemem władzy, budowanym na polskich ziemiach od 1944 roku przez Związek Sowiecki - wbrew suwerennym prawom Rzeczypospolitej Polskiej. Nazwa ta utrwała tezy propagandy politycznej i indoktrynacji społeczeństwa z okresu komunizmu. Faktycznie stanowi wyraz lekceważenia pamięci ofiar komunistycznego totalitaryzmu oraz braku szacunku dla dorobku walki Polaków o wolność obywatela i niezawisłość państwa w XX wieku.

Uchwała Nr SR.XXiX.007.274.2017 Rady Gminy Dębe Wielkie z 18 maja 2017 r. w opinii Instytutu Pamięci Narodowej oraz organu nadzoru nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy dekomunizacyjnej. Z uzasadnienia uchwały nie wynika co jest przedmiotem upamiętnienia, ani jakiego wydarzenia trzydziestą rocznicę nazwa ulicy upamiętnia. Zmiana ta jest zmianą jedynie pozorną.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy dekomunizacyjnej wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji faktów, bytów i zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Na mocy art. 2 ust. 1 ustawy dekomunizacyjnej organ nadzoru jest zatem zobligowany do stwierdzenia nieważności uchwały Rady Gminy Dębe Wielkie z dnia 18 maja 2017 r. Nr SR.XXIX.0007.274.2017 w sprawie zmiany nazwy ul. XXX – lecia PRL na ul. XXX – lecia, w miejscowości Dębe Wielkie, gmina Dębe Wielkie, bowiem wobec pozorności zmiany uchwała nadaje nazwę ulicy niezgodną z art. 1 ustawy dekomunizacyjnej.

Jednocześnie przypominam, że na mocy art. 3 ustawy dekomunizacyjnej, jeżeli w terminie 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia się rozstrzygnięcia nadzorczego, nie zostanie nadana nowa nazwa, a jej nadanie jest konieczne do oznaczania adresów, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 tej ustawy.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze Gminie przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od daty doręczenia, wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone orzeczenie wydał.

Informuję, że rozstrzygnięcie nadzorcze wstrzymuje wykonanie uchwały, z mocy prawa, z dniem jego doręczenia.

WOJEWODA MAZOWIECKI

Zdzisław Szipera